

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ
مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَ اللَّهُ قَدِيرٌ وَ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (7) لَا
يُنْهَاكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ لَمْ
يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ تُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (8) إِنَّمَا يَنْهَاكُمْ اللَّهُ عَنِ
الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ أَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَ
ظَاهَرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ (9) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا
جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ
بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَ لَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَ
أَتُوهُنَّ مَا أَنْفَقُوا وَ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ

إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَ لَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُوفِرِ
وَ اسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَ لَيْسَ أَلَا مَا أَنْفَقُوا ذَلِكَمُ حُكْمُ
اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (10) وَ إِنْ
فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ
فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَ اتَّقُوا
اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ (11) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا
جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئاً وَ لَا يَسْرِقْنَ وَ لَا يَزْنِينَ وَ لَا يَقْتُلْنَ
أَوْلَادَهُنَّ وَ لَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَ
أَرْجُلِهِنَّ وَ لَا يَعْصِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعَهُنَّ وَ
اسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (12) يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ

يَسُؤُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَسُؤُا الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ

الْقُبُورِ (13)

It may be that Allah will grant love (and friendship) between you and those whom ye (now) hold as enemies. For Allah has power (over all things); and Allah is oft-forgiving, most merciful. Allah forbids you not, with regard to those who fight you not for (your) faith nor drive you out of your homes, from dealing kindly and justly with them: for Allah loveth those who are just. Allah only forbids you, with regard to those who fight you for (your) faith, and drive you out of your homes, and support (others) in driving you out, from turning to them (for friendship and protection). It is such as turn to them (in these circumstances), that do wrong. O ye who believe! When there come to you believing women refugees, examine (and test) them: Allah knows best as to their faith: if ye ascertain that they are believers, then send them not back to the unbelievers. They are not lawful (wives) for the unbelievers, nor are the (unbelievers) lawful (husbands) for them. But pay the unbelievers what they have spent (on their dower), and there will be no blame on you if ye marry them on payment of their dower to them. But hold not to the ties (marriage contract) of unbelieving women: ask for what ye have spent on their dowers, and let the (unbelievers) ask for what they have spent (on the dowers of women who come over to you). Such is the command of Allah: He judges (with justice) between you. And Allah is full of knowledge and wisdom. And if any of your wives deserts you to the unbelievers, and ye have your turn (by the coming over of a woman from the other side), then pay to

those whose wives have deserted the equivalent of what they had spent (on their dower). And fear Allah, in whom ye believe. O Prophet! When believing women come to thee to take the oath of fealty to thee, that they will not associate in worship any other thing whatever with Allah, that they will not steal, that they will not commit adultery (or fornication), that they will not kill their children, that they will not utter slander, intentionally forging falsehood, and that they will not disobey thee in any just matter, - then do thou receive their fealty, and pray to Allah for the forgiveness (of their sins): for Allah is oft-forgiving, most merciful. O ye who believe! Turn not (for friendship) to people on whom is the wrath of Allah, of the hereafter they are already in despair, just as the unbelievers are in despair about those (buried) in graves.

بعید نہیں کہ اللہ کبھی تمہارے اور ان لوگوں کے درمیان محبت ڈال دے جن سے آج تم نے دشمنی مول لی ہے۔ اللہ بڑی قدرت رکھتا ہے اور وہ غفور و رحیم ہے۔ اللہ تمہیں اس بات سے نہیں روکتا کہ تم ان لوگوں کے ساتھ نیکی اور انصاف کا برتاؤ کرو جنہوں نے دین کے معاملہ میں تم سے جنگ نہیں کی ہے اور تمہیں تمہارے گھروں سے نہیں نکالا ہے۔ اللہ انصاف کرنے والوں کو پسند کرتا ہے۔ وہ تمہیں جس بات سے روکتا ہے وہ تو یہ ہے کہ تم ان لوگوں سے دوستی کرو جنہوں نے تم سے دین کے معاملہ میں جنگ کی ہے اور تمہیں تمہارے گھروں

سے نکالا ہے اور تمہارے اخراج میں ایک دوسرے کی مدد کی ہے۔ اُن سے جو لوگ دوستی کریں وہی ظالم ہیں۔ اے لوگو جو ایمان لائے ہو، جب مومن عورتیں ہجرت کر کے تمہارے پاس آئیں تو (ان کے مومن ہونے کی) جانچ پڑتال کر لو، اور ان کے ایمان کی حقیقت تو اللہ ہی بہتر جانتا ہے۔ پھر جب تمہیں معلوم ہو جائے کہ وہ مومن ہیں تو انہیں کفار کی طرف واپس نہ کرو۔ نہ وہ کفار کے لیے حلال ہیں اور نہ کفار ان کے لیے حلال۔ ان کے کافر شوہروں نے جو مہر اُن کو دیے تھے وہ انہیں پھیر دو۔ اور ان سے نکاح کر لینے میں تم پر کوئی گناہ نہیں جب کہ تم اُن کے مہر اُن کو ادا کر دو۔ اور تم خود بھی کافر عورتوں کو اپنے نکاح میں نہ رو کے رہو۔ جو مہر تم نے اپنی کافر بیویوں کو دیے تھے وہ تم واپس مانگ لو اور جو مہر کافروں نے اپنی مسلمان بیویوں کو دیے تھے انہیں وہ واپس مانگ لیں۔ یہ اللہ کا حکم ہے، وہ تمہارے درمیان فیصلہ کرتا ہے اور اللہ علیم و حکیم ہے۔ اور اگر تمہاری کافر بیویوں کے مہروں میں سے کچھ تمہیں کفار سے واپس نہ ملے اور پھر تمہاری نوبت آئے تو جن لوگوں کی بیویاں ادھر رہ گئی ہیں اُن کو اتنی رقم ادا کر دو جو اُن کے دیے ہوئے مہروں کے برابر ہو۔ اور اُس خدا سے ڈرتے رہو جس پر تم

ایمان لائے ہو۔ اے نبیؐ، جب تمہارے پاس مومن عورتیں بیعت کرنے کے لیے آئیں اور اس بات کا عہد کریں کہ وہ اللہ کے ساتھ کسی چیز کو شریک نہ کریں گی، چوری نہ کریں گی، زنا نہ کریں گی، اپنی اولاد کو قتل نہ کریں گی، اپنے ہاتھ پاؤں کے آگے کوئی بہتان گھڑ کر نہ لائیں گی، اور کسی امر معروف میں تمہاری نافرمانی نہ کریں گی، تو ان سے بیعت لے لو اور ان کے حق میں اللہ سے دعائے مغفرت کرو، یقیناً اللہ درگزر فرمانے والا اور رحم کرنے والا ہے۔ اے لوگو جو ایمان لائے ہو، ان لوگوں کو دوست نہ بناؤ جن پر اللہ نے غضب فرمایا ہے، جو آخرت سے اسی طرح مایوس ہیں جس طرح قبروں میں پڑے ہوئے کافر مایوس

ہیں۔

बईद नहीं कि अल्लाह कभी तुम्हारे और उन लोगों के दरमियान महबबत डाल दे जिन से आज तुमने दुश्मनी मोल ली है | अल्लाह बड़ी कुदरत रखता है और वह गफूर व रहीम है | अल्लाह तुम्हें इस बात से नहीं रोकता कि तुम उन लोगों के साथ नेकी और इन्साफ़ का बरताव करो जिन्होंने दीन के मामले में तुम से जंग नहीं की है और तुम्हें तुम्हारे घरों से नहीं निकाला है | अल्लाह इन्साफ़ करनेवालों को पसन्द करता है | वह तुम्हें जिस बात से रोकता है वह यह है कि तुम उन लोगों से दोस्ती करो जिन्होंने तुम से दीन के मामले में जंग की है और तुम्हें तुम्हारे घरों से निकाला है और तुम्हारे इखराज में एक-दूसरे की मदद की है | उनसे जो लोग दोस्ती करें वही ज़ालिम हैं | ऐ लोगो

~~~~~

जो ईमान लाए हो, जब मोमिन औरतें हिजरत करके तुम्हारे पास आएँ तो (उनके मोमिन होने की) जाँच-पड़ताल कर लो, और उनके ईमान की हकीकत तो अल्लाह ही बेहतर जानता है | फिर जब तुम्हें मालूम हो जाए कि वे मोमिन हैं तो उन्हें कुफ़ार की तरफ़ वापस न करो | न वे कुफ़ार के लिए हलाल हैं न कुफ़ार उनके लिए हलाल | उनके काफ़िर शौहरों ने जो महर उनको दिए थे वह उन्हें फेर दो | और उनसे निकाह कर लेने में तुम पर कोई गुनाह नहीं जबकि तुम उनके महर उनको अदा कर दो | और तुम खुद भी काफ़िर औरतों को अपने निकाह में न रोके रहो | जो महर तुमने अपनी काफ़िर बीवियों को दिए थे वह तुम वापस माँग लो और जो महर काफ़िरों ने अपनी मुसलमान बीवियों को दिए थे उन्हें वे वापस माँग लें | यह अल्लाह का हुक्म है, वह तुम्हारे दरमियान फ़ैसला करता है और वह अलीम व हकीम है | और अगर तुम्हारी काफ़िर बीवियों के महरों में से कुछ तुम्हें कुफ़ार से वापस न मिले और फिर तुम्हारी नौबत आए तो जिन लोगों की बीवियाँ उधर रह गई हैं उनको उतनी रक़म अदा कर दो जो उनके दिए हुए महरों के बराबर हो | और उस खुदा से डरते रहो जिसपर तुम ईमान लाए हो | ऐ नबी, जब तुम्हारे पास मोमिन औरतें बैअत करने के लिए आएँ और इस बात का अहद करें कि वे अल्लाह के साथ किसी चीज़ को शरीक न करेंगी, चोरी न करेंगी, जिना न करेंगी, अपनी औलाद को क़त्ल न करेंगी, अपने हाथ-पाँव के आगे कोई बुहतान घड़कर न लाएँगी, और किसी अम्ने-मारुफ़ में तुम्हारी नाफ़रमानी न करेंगी, तो उनसे बैअत ले लो और उनके हक़ में दुआए-मग़फ़िरत करो, यकीनन अल्लाह दरगुज़र फ़रमानेवाला और रहम करनेवाला है | ऐ लोगो जो ईमान लाए हो, उन लोगों को दोस्त न बनाओ जिनपर अल्लाह ने ग़जब फ़रमाया है, जो आख़िरत से उसी तरह मायूस हैं जिस तरह क़ब्रों में पड़े हुए काफ़िर मायूस हैं |